

sreda, 21. oktober 2020

P9_TA(2020)0281

Priporočilo podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku in Svetu v zvezi s pripravo desetega postopka pregleda Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja (NPT), nadzorom nad jedrskim orožjem in možnostmi jedrskega razoroževanja

Priporočilo Evropskega parlamenta z dne 21. oktobra 2020 Svetu in podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko v zvezi s pripravo desetega postopka pregleda Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja (NPT), nadzorom nad jedrskim orožjem in možnostmi jedrskega razoroževanja (2020/2004(INI))

(2021/C 404/15)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. februarja 2019 o prihodnosti pogodbe o jedrskem orožju srednjega dosega in vplivu na EU ⁽¹⁾,
- ob upoštevanju skupnega stališča Sveta z dne 13. aprila 2000 o pregledni konferenci pogodbenic Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja (NPT) ⁽²⁾ in z dne 25. aprila 2005 o Konferenci za pregled pogodbenic Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja ⁽³⁾,
- ob upoštevanju Sklepa Sveta 2010/212/SZVP z dne 29. marca 2010 o stališču Evropske unije na pregledni konferenci pogodbenic Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja za leto 2010 ⁽⁴⁾,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 20. aprila 2015 o deveti pregledni konferenci pogodbenic Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja,
- ob upoštevanju strategije EU proti širjenju orožja za množično uničevanje, sprejete 12. decembra 2003,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 4. februarja 2019 o Iranu,
- ob upoštevanju Sklepa Sveta (SZVP) 2019/615 z dne 15. aprila 2019 o podpori Unije pripravam na pregledno konferenco pogodbenic Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja leta 2020 ⁽⁵⁾,
- ob upoštevanju Sklepa Sveta (SZVP) 2019/938 z dne 6. junija 2019 o podpori procesu krepitev zaupanja kot podlagi za vzpostavitev območja brez jedrskega orožja in vsega drugega orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu ⁽⁶⁾,
- ob upoštevanju letnega poročila (2018) o izvajanju strategije Evropske unije proti širjenju orožja za množično uničevanje z dne 14. junija 2019,
- ob upoštevanju obveznosti na podlagi pogodbe o neširjenju jedrskega orožja, ki vse države zavezuje, da v dobri veri prenehajo tekmovati v jedrskem oboroževanju,
- ob upoštevanju Pogodbe o prepovedi jedrskega orožja, ki so jo Združeni narodi sprejeli 7. julija 2017 in je bila na voljo za podpis 20. septembra 2017,
- ob upoštevanju sporočila, ki ga je leta 2016 sprejela zveza NATO na vrhu v Varšavi,

⁽¹⁾ Sprejeta besedila, P8_TA(2019)0130.

⁽²⁾ UL L 97, 19.4.2000, str. 1.

⁽³⁾ UL L 106, 27.4.2005, str. 32.

⁽⁴⁾ UL L 90, 10.4.2010, str. 8.

⁽⁵⁾ UL L 105, 16.4.2019, str. 25.

⁽⁶⁾ UL L 149, 7.6.2019, str. 63.

sreda, 21. oktober 2020

- ob upoštevanju izjave Severnoatlantskega sveta z dne 20. septembra 2017 o Pogodbi o prepovedi jedrskega orožja,
 - ob upoštevanju izjave generalnega sekretarja Nata z dne 2. avgusta 2019 o pogodbi o jedrskem orožju srednjega dosega,
 - ob upoštevanju nove pogodbe START, ki so jo podpisale Združene države in Ruska federacija in velja od 5. februarja 2011,
 - ob upoštevanju zaključnega dokumenta pregledne konference pogodbenic Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja iz leta 2000,
 - ob upoštevanju zaključnega dokumenta pregledne konference pogodbenic Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja iz leta 2010,
 - ob upoštevanju neuradnega dokumenta generalnega sekretarja OZN iz leta 2018 o varovanju naše skupne prihodnosti: program za razorožitev,
 - ob upoštevanju delovnega dokumenta o uporabi razorožitvene diplomacije s postopnim pristopom, ki ga je pripravljalnemu odboru za deseto pregledno konferenco Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja predlagala Švedska,
 - ob upoštevanju delovnega dokumenta o operacionalizaciji pobude za ustvarjanje okolja za jedrsko razorožitev, ki so ga pripravljalnemu odboru za deseto pregledno konferenco Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja predložile Združene države Amerike,
 - ob upoštevanju delovnega dokumenta o petdesetletnici Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja: kratka ocena Evropske unije, ki ga je ta predložila pripravljalnemu odboru za deseto pregledno konferenco Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja,
 - ob upoštevanju delovnega dokumenta o predlogih iz pobude o neširjenju orožja in razorožitvi za večjo preglednost in učinkovitejši postopek pregleda Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja, ki so ga pripravljalnemu odboru za deseto pregledno konferenco predložile države članice te pobude (Avstralija, Čile, Filipini, Japonska, Kanada, Mehika, Nemčija, Nizozemska, Poljska, Turčija in Združeni arabski emirati),
 - ob upoštevanju skupne izjave generalnega direktorja Mednarodne agencije za atomsko energijo (MAAE) ter podpredsednika Islamske republike Iran in vodje Iranske organizacije za atomsko energijo (AEOI) z dne 26. avgusta 2020,
 - ob upoštevanju poročil agencije MAAE z dne 20. avgusta 2018, 19. avgusta 2019 in 3. septembra 2020 o izvajanju zaščitnih ukrepov v Demokratični ljudski republiki Koreji,
 - ob upoštevanju sporočila Združenih držav Amerike (ZDA) z dne 22. maja 2020 o njeni odstopitvi od pogodbe o odprtem nebu,
 - ob upoštevanju člena 118 Poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A9-0020/2020),
- A. ker ni dvoma, da je Pogodba o neširjenju jedrskega orožja zadnjih 50 let najpomembnejši mednarodni instrument za regulacijo jedrskega režima; ker je temelj strateške stabilnosti na svetu in nenadomestljiv branik zoper nevarnost širjenja jedrskega orožja; ker je veliko prispevala k zmanjšanju njegovih zalog ter uporabi jedrske energije v miroljubne namene; ker je zrela in praktično uporabna pogodba, ki velja skoraj po vsem svetu in se v veliki meri spoštuje; ker so se države pogodbenice leta 1995 dogovorile, da bodo veljavnost pogodbe podaljšale za nedoločen čas; ker leta 2015 ni prišlo do dogovora o vsebinskem zaključnem dokumentu, zaradi česar je izjemno pomembno, da bo deseta pregledna konferenca uspela;

sreda, 21. oktober 2020

- B. ker so se številne države v Evropi, Latinski Ameriki, Afriki, Aziji in Pacifiku na podlagi Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja od leta 1968 odpovedale jedrskemu orožju; ker je pogodba omogočila miroljuben razvoj jedrske energije; ker so se zaloge jedrskega orožja od hladne vojne na njeni podlagi močno zmanjšale; ker je le nekaj držav naredilo zaloge zunaj te pogodbe;
- C. ker se trije stebri Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja – neširjenje, razorožitev in uporaba jedrske energije v miroljubne namene – medsebojno dopolnjujejo in podpirajo ter so neločljivo povezani; ker je treba sedanje norme v boju proti širjenju jedrskega orožja ohraniti, če želimo v prihodnje doseči napredek pri razoroževanju in popolni odpravi tega orožja; ker je pogodba omogočila vzpostavitev mednarodnega varnostnega sistema;
- D. ker je cilj rednih preglednih konferenc oceniti, kako se Pogodba o neširjenju jedrskega orožja izvaja, in pripraviti načrt za postopni napredek; ker je postopek pregleda za države pogodbenice priložnost, da enkrat na pet let potrdijo in poostrijo režim neširjenja jedrskega orožja;
- E. ker je bil končni, na pregledni konferenci leta 2010 sprejeti cilj, da je treba globalni režim neširjenja orožja poostri, znova potrjen, s tem ko so se države pogodbenice ponovno zavezale temeljnim določbam Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja in sprejele akcijski načrt s 64 točkami, ki med drugim obsega posebne načrte za neširjenje jedrskega orožja, razoroževanje in uporabo jedrske energije v miroljubne namene, podprte s konkretnimi in merljivimi ukrepi, ki jih morajo države pogodbenice sprejeti, da bi tri stebre podprle;
- F. ker so se v razdelku o jedrski razorožitvi tudi države pogodbenice, za katere je znano, da imajo jedrsko orožje, prvič zavezale, da bodo pospešile dejanski napredek pri razoroževanju in dokončno uničile zaloge stacioniranega in nestacioniranega jedrskega orožja; ker ukrepi, ki so bili sprejeti v okviru stebra o neširjenju jedrskega orožja, obsegajo širok spekter vprašanj, kot so okrepitev nadzornih ukrepov, podpora Mednarodni agenciji za atomsko energijo (IAEA), fizično varovanje jedrskih materialov, sklenitev in začetek veljavnosti dodatnih protokolov, nadzorni ukrepi za izvoz blaga, povezanega z jedrsko tehnologijo, prenos jedrske tehnologije in jedrski terorizem;
- G. ker je načelo preglednosti zaradi jasnih podatkov o obstoječih zalogah jedrskega orožja nepogrešljiv del jedrske razorožitve, ki podpira tudi postopek preverjanja; ker se s preglednostjo krepi zaupanje in ker zagotavlja skupno podlago za dialog, ki je osnovni pogoj za zmanjšanje in končno odpravo jedrskega orožja; ker so poročila svetu guvernerjev IAEA pri izpolnjevanju obveznosti o neširjenju jedrskega orožja, ki jo imajo države brez jedrskega orožja, pomembno orodje za zagotavljanje preglednosti;
- H. ker imajo države na podlagi določb Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja še vedno pravico uporabljati jedrsko energijo v miroljubne namene in sodelovati pri izmenjavi opreme, materialov ter znanstvenih in tehničnih informacij za miroljubno uporabo jedrske energije, pri čemer imajo prednost države članice brez jedrskega orožja in se ustrezno upoštevajo potrebe držav v razvoju;
- I. ker norma o prepovedi jedrskih poskusov velja tako za steber o neširjenju jedrskega orožja kot tudi za steber o jedrski razorožitvi, s čimer se preprečuje, da bi jedrsko oborožene države poskušale to orožje razvijati in kupovati; ker so se države pogodbenice zavezale, da se bodo do začetka veljavnosti Pogodbe o celoviti prepovedi jedrskih poskusov vzdržale jedrskih eksplozij vseh vrst in ne bodo uporabljale novih tehnologij jedrskega orožja; ker so se vse države z jedrskim orožjem zavezale, da bodo Pogodbo o celoviti prepovedi jedrskih poskusov takoj ratificirale; ker so se vse tudi strinjale, da bi bilo treba nemudoma začeti pogajanja o pogodbi o prepovedi proizvodnje cepljivih snovi, ki bi se uporabljale za jedrsko orožje;
- J. ker je Pogodba o neširjenju jedrskega orožja temelj za vzpostavitev območij brez jedrskega orožja po vsem svetu; ker se EU že dolgo zavzema za vzpostavitev območja brez jedrskega orožja na Bližnjem vzhodu; ker je pred kratkim rezervirala proračunska sredstva za dejavnosti, katerih cilj je spodbujati vključujoči dialog med strokovnjaki in oblikovalci politik, da bi začeli uresničevati zavezo o vzpostavitvi območja brez orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu;

sreda, 21. oktober 2020

- K. ker so se v politični izjavi, ki je bila sprejeta na prvem zasedanju konference o vzpostavitvi območja brez jedrskega in vsega drugega orožja za množično uničevanje, ki je potekala novembra 2019 v New Yorku, razen 28 držav članic EU, ki so se vzdržale, vsi preostali udeleženci zavezali, da si bodo še naprej prizadevali za pripravo pravno zavezujoče pogodbe o vzpostavitvi takega območja na Bližnjem vzhodu;
- L. ker na polovici preglednih konferenc od začetka veljavnosti Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja leta 1970 ni bilo soglasja o vsebinski končni izjavi, zadnja končna izjava pa je bila sprejeta na pregledni konferenci leta 2010;
- M. ker bo deseta pregledna konferenca potekala v posebej zahtevnem okolju z vidika mednarodne varnosti, saj ni bilo napredka pri jedrski razorožitvi korejskega polotoka, Združene države Amerike so odstopile od skupnega celovitega načrta ukrepanja z Iranom, ko je Iran ta načrt domnevno kršil, se je na kršitev uradno pritožila Francija, Združeno kraljestvo in Nemčija sta v okviru načrta sprožila mehanizem za reševanje sporov, pogodba o jedrskem orožju srednjega dosega je propadla, pogajanja za razširitev pogodbe START med Rusijo in ZDA pa so zastala; ker trenutno med 191 državami pogodbenicami z jedrskim orožjem in brez njega ni pravega strinjanja in vladajo različna mnenja glede najboljšega pristopa k zmanjšanju in odpravi jedrskega orožja, kar bo še dodatno otežilo razpravo;
- N. ker namerava več jedrsko oboroženih držav posodobiti svoje jedrsko orožje ali njegove nosilce, nekatere pa to že počnejo, in ker nekatere od njih v okviru svojih nacionalnih vojaških doktrin znižujejo pragove za začetek njegove uporabe;
- O. ker je memorandum iz Budimpešte iz leta 1994, ki so ga podpisale Ukrajina, Rusija, Združene države in Združeno kraljestvo, ščitil pred grožnjami ali uporabo sile proti ozemelski celovitosti ali politični neodvisnosti Ukrajine v zameno za opustitev jedrskega orožja in pristop k Pogodbi o neširjenju jedrskega orožja; ker to, da Rusija ni niti najmanj spoštovala varnostnih jamstev Ukrajine v okviru memoranduma iz Budimpešte in ne spoštuje mednarodnega prava, slabo vpliva na pogajanja o jedrski razorožitvi in neširjenju jedrskega orožja;
- P. ker se zaradi vse slabših svetovnih varnostnih razmer še dodatno povečuje nezaupanje med narodi, ker države posodablajo zaloge jedrskega orožja z novo tehnologijo, kar še povečuje svetovna varnostna tveganja, zlasti možnosti kibernetičnih napadov na jedrsko orožje, njihove sisteme za vodenje in nadzor ter sisteme zgodnjega opozarjanja, in ker ima jedrsko orožje vse večjo vlogo v nacionalnih politikah, strategijah in doktrinah, kar bi lahko privedlo do nove svetovne tekme v jedrskem oboroževanju; ker poskuša vse več držav pridobiti jedrsko orožje, ki se lahko uporabi na bojiščih;
- Q. ker obstaja znatno tveganje, da glavne vojaške sile mednarodnih napetosti in svetovnih varnostnih razmer ne bodo več poskušale reševati z nadzorom nad orožjem in razorožitvijo, kar bo nazadnje privedlo do tega, da bo jedrsko orožje pridobilo na pomenu v strateških bilančah in se bo povečalo jedrsko tveganje po vsem svetu;
- R. ker svetovne zaloge jedrskega orožja obsegajo skoraj 14 000 jedrskih bojnih konic, pri čemer je več kot 90 % teh zalog v rokah Združenih držav Amerike in Rusije; ker bi že omejena uporaba jedrskega orožja povzročila katastrofalne humanitarne posledice, saj se nobena država ali mednarodna organizacija ne more odzvati na takojšnje posledice takega napada in ustrezno pomagati žrtvam;
- S. ker bi bilo podaljšanje nove dvostranske pogodbe START med ZDA in Rusko federacijo, katerega glavni namen mora biti nadaljnje preverljivo zmanjševanje zalog jedrskega orožja, ki so bile vzpostavljene zaradi tekme v oboroževanju med hladno vojno, in s čimer se število stacioniranih strateških jedrskih konic na vsaki strani omejuje na 1 550, do izteka pogodbe februarja 2021 ključnega pomena za ohranitev strateške stabilnosti in zavezitev nove oboroževalne tekme;
- T. ker so ZDA napovedale, da bodo odstopile od pogodbe o odprtem nebu, ki naj bi začela veljati 22. novembra 2020; ker je ta pogodba pomemben instrument za izvajanje nadzora nad orožjem, ki prispeva h krepitvi zaupanja;

sreda, 21. oktober 2020

- U. ker je zveza Nato izrazila močno podporo polnemu izvajanju Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja in se zavezala, da bo popolnoma v skladu z določbami te pogodbe postopoma ustvarila pogoje za svet brez jedrskega orožja;
- V. ker je pobuda ZDA, da bi ustvarili okolje za jedrsko razorožitev z določitvijo nalog, ki jih je treba izpolniti, da bi nastali pogoje za razorožitev, poskus, da bi presegli tradicionalni pristop in postopno rešili sedanje poslabšanje varnostnih razmer;
- W. ker postopnost, ki jo je predlagala Švedska, pomeni progresivne, lažje dosegljive faze na štirih glavnih področjih, s čimer bi se vzpostavila navada sodelovanja, zmanjšal pomen jedrskega orožja, povečala preglednost in zmanjšalo jedrsko tveganje, kar bi omogočilo izpolnjevanje ciljev o razorožitvi;
- X. ker bi lahko metode kibernetičnih napadov, kot so manipulacija s podatki, digitalno motenje in kibernetično slepljenje, ogrozile celovitost komunikacijskih sredstev, kar bi povečalo negotovost pri odločanju; ker bi se lahko zaradi teh kibernetičnih napadov na sisteme jedrskega orožja v času krize stopnjevale napetosti, všteti nenamerna uporaba jedrskega orožja;
- Y. ker sta se večstranski dialog in diplomacija izkazala za učinkovita pri preprečevanju krize širjenja orožja in stopnjevanja konfliktov, kar dokazuje skupni celovit načrt ukrepanja, ki velja za zgodovinski dosežek in je ključno prispeval h globalnemu režimu neširjenja orožja;
- Z. ker je stanje orožja za množično uničevanje v Demokratični ljudski republiki Koreji, ki je leta 2003 odstopila od pogodbe in si je kljub hudim mednarodnim sankcijam zagotovila zmogljivosti za izdelavo jedrskega orožja, nespremenjeno; ker Pjongjang po poročilih Mednarodne agencije za atomsko energijo iz letnega poročila za 2018 in 2019 ni prenehal jedrskih dejavnosti; ker so vse leto 2020 poročali o dejavnostih na območjih jedrskih objektov v tej državi; ker je Demokratična ljudska republika Koreja 7. decembra 2019 domnevno izvedla testiranje velike rakete na tekoče gorivo na zemlji, 1. januarja 2020 pa je napovedala, da namerava preklicati moratorij na izstrelitve medcelinskega balističnega izstrelka in jedrske poskuse; ker so obeti za konkretno postopno jedrsko razorožitev tega območja na kratek rok zelo majhni; ker je Severna Koreja še vedno jedrska in balistična grožnja za regijo in svet;
- AA. ker se je število plovil na jedrski pogon v polarnem krogu v zadnjem desetletju močno povečalo; ker bi zaradi prisotnosti radiološkega in jedrskega materiala na Arktiki lahko prišlo do hujših incidentov ali nesreč;
- AB. ker je bila revizijska konferenca pogodbe o neširjenju jedrskega orožja 2020, ki naj bi potekala od 27. aprila do 22. maja 2020, preložena zaradi pandemije koronavirusa;
1. priporoči Svetu in podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko naj:
- (a) ponovno izjavita, da sta učinkovit multilateralizem in mednarodni red, ki temelji na pravilih, osnovna pogoja za preprečitev širjenja jedrskega orožja in za spodbujanje jedrskega razoroževanja; znova potrdita, da je Pogodba o neširjenju jedrskega orožja temelj sistema, ki si prizadeva za neširjenje orožja in jedrsko razorožitev, pomemben branik proti nevarnosti širjenja jedrskega orožja ter nenadomestljiv okvir za ohranjanje in krepitev miru in varnosti po svetu;
- (b) znova potrdita, da EU in njene države članice v celoti podpirajo Pogodbo o neširjenju jedrskega orožja in njene tri stebre, ki se vzajemno krepijo: neširjenje, razorožitev in miroljubna uporaba jedrske energije; hkrati naj potrdita veljavnost prejšnjega postopnega pristopa, ki je temeljil na zavezah iz preteklih postopkov pregleda, zlasti v letih 1995, 2000 in 2010; poudarita, da je uravnotežen pristop med tremi stebri bistvenega pomena za pozitiven izid desete pregledne konference in za sprejetje konkretnih, učinkovitih in sporazumnih ukrepov, ki bi omogočili, da se nadgradijo predhodne zaveze; poudarita, kako pomembno vlogo ima EU pri spodbujanju mirovnih politik in mednarodne stabilnosti;
- (c) nemudoma omogočita sprejetje sklepa Sveta in tako formalizirata skupno stališče EU v zvezi s pregledno konferenco Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja;

sreda, 21. oktober 2020

- (d) poudarita, da je ta pogodba že pet desetletij nepogrešljiva za mir in varnost v svetu;
- (e) še naprej s finančnim prispevkom v višini 1,3 milijona EUR za dejavnosti ozaveščanja, ki vključujejo tri tematske seminarje o razorožitvi, neširjenju in miroljubni uporabi stebrov jedrske energije, štiri regionalna srečanja in dva spremljevalna dogodka, podpreta priprave na deseto pregledno konferenco Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja; tudi v prihodnje zagovarjata glavne cilje dejavnosti EU, zlasti glede krepitve zaupanja, ozaveščanja o ovirah in možnih področjih zblíževanja ter priprave prispevkov za načrtovanje uspešnega izida desetega postopka pregleda;
- (f) še naprej poudarjata, da bi s povečevanjem razlik med državami postopoma diskreditirali Pogodbo o neširjenju jedrskega orožja kot zanesljiv svetovni pravni instrument ter spodkopali svetovni sistem razoroževanja, s čimer bi se povečalo tveganje za nadaljnje širjenje jedrskega orožja na svetovni ravni; posvarita pogodbenice, da prihodnost Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja zaradi nestrinjanja na pregledni konferenci leta 2015 in v pripravljanih odborih ne bo samoumevna, če se države ne bodo jasno zavezale k njej;
- (g) opozorita države, da je lahko 50. obletnica Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja, ki sovpada z deseto pregledno konferenco, priložnost za začetek iskrenega dialoga, ki bo usmerjen v rezultate, s čimer bi obnovili medsebojno zaupanje in razširili področja, ki se prekrivajo, ter opredelili skupne točke in dosegli napredek v razpravah, katerih končni cilj je soglasno sprejeti dokument, ki bo priznaval jedrsko razorožitev in popolno odpravo jedrskega orožja kot skupni cilj v skladu s členom VI Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja;
- (h) pozoveta k odločnemu političnemu vodenju v podporo pregledni konferenci Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja; sporočita državam pogodbenicam Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja, da bi s sodelovanjem voditeljev držav in vlad na konferenci podkrepili pomen te pogodbe in procesa pregleda za države; pozoveta predstavnike držav pogodbenic, naj izkoristijo 10. pregledno konferenco za ponovno potrditev tega, da „v jedrski vojni ni mogoče zmagati in je ne bi smeli nikoli bojevati“;
- (i) poudarita, da nekatere države s selektivno uporabo Pogodbe ali nespoštovanjem memorandumov Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja spodkopavajo zaupanje v celoten sistem neširjenja jedrskega orožja; pozoveta vse podpisnice Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja, naj izpolnijo obveznosti, ki so jih prevzele;
- (j) pozdravita dejstvo, da se jedrsko orožje ne uporablja že 72 let; posvarita države pogodbenice Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja, da bi lahko resno ogrozili svetovno strateško stabilnost in prakso, da se jedrsko orožje ne sme uporabljati, če bi se razmahnile situacije, v katerih bi ga bilo mogoče uporabiti;
- (k) pozoveta države, naj v zvezi s tehnologijami jedrskega orožja in povezanimi raketnimi tehnologijami priznajo sisteme nadzora, razoroževanja in neširjenja kot ključna orodja za krepitev zaupanja, ki znatno prispevajo k stabilnejšemu mednarodnemu varnostnemu okolju, s čimer preprečujejo večje konflikte med državami ter ohranjajo mir in varnost;
- (l) poudarita, da je učinkovito preverjanje jedrskega razoroževanja bistvenega pomena za svet brez jedrskega orožja; si tudi v sodelovanju z mednarodnimi in regionalnimi organizacijami ter civilno družbo še naprej in še bolj prizadevata za reševanje izzivov zaradi zahtev glede varnosti, zaščite in neširjenja jedrskega orožja; ponovno potrdita, da bo k strateški stabilnosti in skupni varnosti prispeval le realističen proces omejevanja orožja in izgradnje zaupanja;
- (m) pozove države pogodbenice, naj storijo vse v svoji moči, da bi dosegle nadaljnji napredek pri nadzoru orožja in procesu jedrskega razoroževanja, zlasti s splošnim zmanjšanjem svetovnih zalog jedrskega orožja, ter naj zagotovijo, da se trend zmanjševanja zalog jedrskega orožja, ki je bilo na vrhuncu leta 1986, ne bi obrnil; posreduje sporočilo, da bi bilo treba Pogodbo o neširjenju jedrskega orožja uporabiti kot platformo za vsa diplomatska prizadevanja na tem področju;
- (n) pozove Združene države Amerike in Rusijo, naj okrepiata medsebojno zaupanje in obnovita dialog o možnostih za vzpostavitev novih odnosov na področju nadzora orožja; poudari, da bi jasna zaveza Rusije in ZDA pred deseto pregledno konferenco Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja, da bi še pred februarjem 2021 podaljšali novo pogodbo START, pomembno prispevala h konferenci; odločno spodbudi obe strani k pogajanjem o novem instrumentu, ki bi

sreda, 21. oktober 2020

vključeval stacionirano in nestacionirano ter strateško in nestrateško orožje, v kar bi bilo treba zaradi masovnega nameščanja raket vključiti tudi Kitajsko; izrazi zaskrbljenost, ker je Rusija v regiji Orenburg nedavno izstrelila nadzvočno jadralno raketo avangard; spomni Rusijo, da za vse izstreljene nadzvočne jadralne rakete avangard veljajo splošna omejitve 550 vojnih glav iz nove pogodbe START in s tem povezane nadzorne določbe;

- (o) ponovi, da EU globoko obžaluje nedavni propad pogodbe o jedrskem orožju srednjega dosega, kar je posledica tega, da Rusija uporablja raketni sistem SSC-8 z jedrsko zmogljivostjo, ki je mobilni, se težko zazna in znižuje prag za uporabo jedrskega orožja v oboroženih spopadih, hkrati pa naj poudari, da to zelo negativno vpliva na evropsko varnost ter na sistem nadzora strateškega jedrskega orožja; obe podpisnici pogodbe o jedrskem orožju srednjega dosega pozove, naj obnovita dialog o tem, kako bi lahko uvedli nov pravno zavezujoč instrument za rakete kratkega in srednjega dosega; podpre prizadevanja, da bi ta instrument multilateralno veljal v vseh državah, ki imajo tovrstno orožje, tudi na Kitajskem;
- (p) izrazi veliko zaskrbljenost nad propadom pogodbe o jedrskem orožju srednjega dosega, tudi ob upoštevanju, da bi zlasti izstrelki srednjega dosega utegnili privedi do jedrskega stopnjevanja na evropski celini;
- (q) spodbuja pogovore o možnosti večstranske pogodbe za balistične izstrelke, ki bo presegala pogodbo o jedrskem orožju srednjega dosega med ZDA in Rusijo ter bo vključevala tudi druge strani;
- (r) pozove Združene države in Rusijo, naj drugim pogodbenicam Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja in varnostnemu svetu OZN posredujeta izjavo, v kateri bosta opisali, kako nameravata po odstopu od pogodbe o jedrskem orožju srednjega dosega zagotoviti spoštovanje svojih obveznosti na podlagi člena VI Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja; naredi, kar je v ta namen potrebno, v imenu Unije;
- (s) Rusijo pozove, naj izpolni obveznost, ki jo ima v skladu z memorandumom iz Budimpešte, in spoštuje varnostna jamstva, dana Ukrajini;
- (t) obravnava odstop od sistemov za nadzor jedrskega orožja ali njihov propad kot nevaren precedens za Pogodbo o neširjenju jedrskega orožja; upošteva, da lahko pogodbenice Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja take dogodke obravnavajo kot grožnjo nacionalni varnosti, posledice tega pa bi lahko destabilizirale celotno pogodbo;
- (u) te pomisleke izrazi na deseti pregledni konferenci Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja 2020; sprejme potrebne diplomatske in politične ukrepe, da bi odpravili neposredno grožnjo, ki jo za Evropsko unijo in države članice predstavlja jedrsko orožje srednjega dosega;
- (v) poudari prispevek držav zveze NATO pri izpolnjevanju zavez iz Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja, kar zadeva zmanjšanje zalog jedrskega orožja za 95 % od konca hladne vojne, spremembo pri usmerjenosti na cilje, zmanjšanje stanja pripravljenosti in njegove vloge v obrambi; pozove zvezo NATO in druge države podpisnice Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja, naj si še naprej prizadevajo za nadaljnje zmanjševanje jedrskega orožja v skladu s Pogodbo o neširjenju jedrskega orožja, in sicer na podlagi postopnega pristopa, ki spodbuja mednarodno stabilnost in varnost;
- (w) dejstvo, da je Pogodbo o prepovedi jedrskega orožja sprejelo 122 držav, jo doslej podpisalo 84 in ratificiralo 47 držav, sprejme za dokaz, da želi večina mednarodne skupnosti doseči cilj, da bi bil svet brez jedrskega orožja; poudari, da jedrske razorožitve ni mogoče ločiti od skupne varnosti, ampak jo je mogoče doseči le z upoštevanjem strateškega vidika, ter da mora biti postopna in zagotavlja stalno varnost vseh, hkrati pa preprečevati novo oboroževalno tekmo; opozori, da je pogodba o prepovedi proizvodnje cepljivih snovi kot sredstvo za preprečevanje količinskega povečevanja zalog jedrskega orožja pomemben in nepogrešljiv korak na poti v svet brez tega orožja;
- (x) potrdi, da imajo pogodbenice Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja v skladu z določbami te pogodbe pravico do miroljubne uporabe jedrske energije, da bi pokrile svoje dolgoročne energijske potrebe; sodeluje z državami, ki želijo razviti zmogljivosti na tem področju za odgovorno uporabo jedrske energije izključno v miroljubne namene, če bodo izpolnjeni vsi pogoji glede varnosti, zaščite in neširjenja jedrskega orožja; razmisli o ustreznih ukrepih za države, ki ne sodelujejo in ne spoštujejo vseh pogojev v zvezi z varnostjo, varovanjem in neširjenjem jedrskega orožja; pomaga državam, ki želijo razviti zmogljivosti za miroljubno uporabo jedrske energije, in jih obveže, da razvijejo močno kulturo jedrske varnosti, ter naj prizna vlogo in vrednost Mednarodne agencije za atomsko energijo ter njenega varnostnega sistema pri izvajanju Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja in krepitvi okvira za jedrsko varnost;

sreda, 21. oktober 2020

- (y) prenos jedrske tehnologije, povezane s širjenjem jedrskega orožja, omeji na države pogodbenice Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja, ki so sprejele in v celoti izvajajo nadzorne ukrepe agencije IAEA, in tako podpre sklep, sprejet na pregledni konferenci Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja leta 1995, da bi bilo treba v skladu z novim sistemom dobave kot pogoj za prenos občutljive jedrske tehnologije v celoti sprejeti nadzorne ukrepe agencije IAEA in mednarodno zavezujoče obveznosti glede nepridobivanja jedrskega orožja ali drugih eksplozivnih jedrskih naprav;
- (z) si v skladu z resolucijo iz leta 1995 še naprej prizadeva za vzpostavitev območja brez jedrskega orožja in vsega drugega orožja za množično uničevanje na Bližnjem vzhodu; podpira pobude za spodbujanje krepitve zaupanja s pomočjo ukrepov za spodbujanje vključujočega dialoga med strokovnjaki in oblikovalci politik ter jim nameni finančno podporo v višini 2,86 milijona EUR za izvajanje projektov;
- (aa) podpre regionalni pristop kot pomembno sredstvo za spodbujanje razorožitve in neširjenja orožja; upošteva izid prvega zasedanja konference o vzpostavitvi območja brez jedrskega orožja na Bližnjem vzhodu; spodbuja vse sodelujoče države, naj storijo vse, da bi na drugem zasedanju konference dosegli napredek pri tem;
- (ab) podpre predlog Švedske o postopnosti, da bi pridobili politično podporo za pragmatične, kratkoročne in uresničljive zaveze za svetovni sistem razoroževanja, splošni cilj tega pa bi bila ponovna vzpostavitev zaupanja, podpiranje ukrepov, usmerjenih v zmanjševanje pomena jedrskega orožja, krepitev navade sodelovanja med državami, zmanjšanje jedrskega tveganja in povečanje preglednosti, kar so vmesni koraki držav pogodbenic na poti k uresničitvi obstoječih obveznosti.
- (ac) pozoveta države pogodbenice, naj pripravijo in izvajajo ukrepe, da bi zmanjšale tveganje za namerno ali nenamerno uporabo jedrskega orožja; ukrepi bi lahko vključevali izboljšanje komunikacijskih kanalov in protokolov, kibernetško varnost in jasno razlikovanje med konvencionalnimi in jedrskimi sredstvi ter povečanje odpornosti na hibridne grožnje in kibernetške napade, pa tudi podaljšanje časa odločanja med krizo;
- (ad) podpreta zavezo držav z jedrskim orožjem, da bodo preglednost povečale v skladu s 13 ukrepi za razorožitev, sprejetimi leta 2000 na pregledni konferenci Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja; opozorita, da bi izboljšanje mehanizma poročanja, in sicer sistematizacija okvirov poročanja za države z jedrskim orožjem, pripomogla k enaki stopnji preglednosti teh držav; v tem smislu namenita posebno pozornost predlogom iz pobude o neširjenju orožja in razorožitvi za večjo preglednost in učinkovitejši postopek pregleda Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja;
- (ae) se seznanita s predlogom o operacionalizaciji in ustvarjanju okolja za jedrsko razorožitev, ki so ga pripravljalnemu odboru za deseto pregledno konferenco predložile Združene države Amerike in namen katerega je opredeliti in obravnavati dejavnike v mednarodnem varnostnem okolju, ki ovirajo napredek pri razoroževanju, oblikovati bolj praktično uporaben pristop k razoroževanju in pozitivno prispevati k uspešnemu izidu desete pregledne konference; sodelujeta v nadaljnjih razpravah o predlogu v okviru pregledne konference 2020 in tudi potem;
- (af) pozoveta vse države, naj se nemudoma vključijo v razprave o tem, kako bi začeli in končali pomembno nalogo, ki še ni bila pripravljena, to je pogodba o prepovedi proizvodnje cepljivih snovi za jedrsko orožje kot nepogrešljivo orodje za preprečitev nevarnosti, da bi se znova začela tekma v jedrskem oboroževanju in nujen korak za odpravo jedrskega orožja;
- (ag) zagotovita, da bo EU še naprej odločno podpirala Pogodbo o celoviti prepovedi jedrskih poskusov in Organizacijo pogodbe o celoviti prepovedi jedrskih poskusov; opozorita tudi, da mora ta pogodba začeti takoj veljati, da bi preprečili razvijanje novega orožja;
- (ah) ponovno potrdira, da je EU še naprej zavezana skupnemu celovitemu načrtu ukrepanja za Iran, saj je tako najlažje zagotoviti, da bo Iran jedrsko energijo uporabljal zgolj za miroljubne namene, hkrati pa je to pomembno za večjo stabilnost in varnost na Bližnjem vzhodu; še naprej poudarjata pomembno vlogo, ki jo ima EU pri iskanju rešitve za sklenitev jedrskega sporazuma; znova izrazita obžalovanje EU, da so ZDA odstopile od skupnega celovitega načrta ukrepanja ter ponovno uvedle sankcije; pozdravita nasprotovanje predlogu Združenih držav Amerike (ZDA) o ponovni uvedbi sankcij proti Iranu v skladu z resolucijo varnostnega sveta ZN 2231, ki so ga v Združenih narodih

sreda, 21. oktober 2020

(ZN) izrazili Francija, Nemčija in Združeno kraljestvo (E3), saj ZDA niso več pogodbenice skupnega celovitega načrta ukrepanja; pozdravita skupno izjavo organizacije AEOI in agencije MAAE z dne 26. avgusta 2020 o reševanju vprašanj izvajanja zaščitnih ukrepov, ki jih je opredelila IAEA, v dobri veri, v skladu s katero Iran IAEA zagotavlja dostop do dveh lokacij, ki ju je določila agencija, in omogoča dejavnosti preverjanja agencije MAAE; opozorita na ključno vlogo agencije IAEA kot edine neodvisne mednarodne organizacije, odgovorne za spremljanje in preverjanje zavez glede neširjenja jedrskega orožja; pozoveta Iran, naj zagotovi dosledno spoštovanje zaveze v zvezi z jedrskim orožjem iz celovitega načrta ukrepanja in Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja;

- (ai) izrazita obžalovanje, da Iran podpira nasilne nedržavne akterje ter razvija in uporablja balistične izstrelke, ki destabilizirajo širši Bližnji vzhod;
 - (aj) ponovno izrazita, da EU v celoti podpira cilj popolne, preverljive in nepreklicne denuklearizacije Demokratične ljudske republike Koreje v skladu z vsemi ustreznimi resolucijami varnostnega sveta OZN; pozoveta Demokratično ljudsko republiko Korejo, naj opusti jedrske programe in začne ponovno izvajati zaščitne ukrepe iz Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja in Mednarodne agencije za jedrsko energijo; še naprej podpreta potekajoči dialog in si prizadevata za bolj dejavno vlogo na pogajanjih, pri tem pa izkoristita diplomatske izkušnje EU; opozorita, da Demokratična ljudska republika Koreja ostaja jedrska in balistična grožnja za regijo in svet;
 - (ak) še naprej podpirata in ohranjata Pogodbo o neširjenju jedrskega orožja kot bistveni multilateralni instrument v korist mednarodnega miru in varnosti, spodbujata njeno univerzalizacijo ter skrbita, da se bodo enakomerno izvajali vsi trije stebri, ki imajo enak pomen in se vzajemno podpirajo; spodbudita vse države podpisnice pogodbe, naj si začnejo znova prizadevati za medsebojno sodelovanje in s še večjo zavzetostjo vztrajajo pri celovitem, doslednem in uravnoteženem izvajanju Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja;
 - (al) pozoveta vse države, ki Pogodbe o neširjenju jedrskega orožja še niso podpisale in ratificirale kot države brez jedrskega orožja, naj to storijo ter do pristopa spoštujejo njene pogoje in se zavežejo ciljem za neširjenje jedrskega orožja in razoroževanje ter dokažejo, da se ne ukvarjajo s prenosom jedrske tehnologije, in podprejo Konvencijo o fizičnem varovanju jedrskega materiala;
 - (am) spomnita, da je treba jedrsko razoroževanje izvajati na realističen in postopen način, ob upoštevanju varnostnih interesov vseh, ter, da zmanjšanje strateških tveganj, povezanih z jedrskim orožjem, temelji na preglednosti jedrskih doktrin, dialogu med političnimi in vojaškimi nosilci odločanja ter kriznih komunikacijskih orodjih in ukrepih pozavarovanja;
2. naroči svojemu predsedniku, naj posreduje to priporočilo Svetu in podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko.
-